

Araştırma Makalesi

Künye: Salar, M.Ş. & Alp, H. (2021). Ebeveyn öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Aydın İl Örneği), Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(2).

EBEVEYN ÖĞRETMENLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (AYDIN İL ÖRNEĞİ)

Mehmet Şakir SALAR¹, Hulusi ALP²

ÖZ

Araştırma, tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın amacı, ebeveyn öğretmenlerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemektir. Araştırma verileri 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde Aydın ili, Nazilli ilçesinde, devlet okullarında görev yapan 330 öğretmenden elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. İki grup arasındaki karşılaştırmalarda Mann Whitney U- test, ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis H test ve Post-Hoc, Tamhane’s T2 test kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveyn öğretmenlerin, çalışılan eğitim kademesi değişkeninde ölçeğin, işlevsel boyut ve önem boyutu açısından, ilkokulda görev yapan ebeveyn öğretmenlerle ortaokulda görev yapan öğretmenlerin tutumları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Branş değişkeninde, algısal boyutta, ebeveyn Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri ile ebeveyn okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin tutumları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır., Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri ile Yabancı Dil (Almanca ve İngilizce), Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri, Türkçe ve Edebiyat, Tarih, Coğrafya ve Sosyal, Müzik ve Görsel Sanatlar, Okul Öncesi ve Sınıf, Özel Eğitim, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, PDR, Felsefe, Matematik, Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım öğretmenlerinin işlevsel boyut, destek boyutu ve önem boyutu açısından tutumları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Sonuç olarak, yaş, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerinin, ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları üzerinde farklılığa neden olmadığı ve ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının benzer olduğu, görev yapılan eğitim kademesi ve branş değişkeni açısından ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı olduğu, beden eğitimi öğretmenleri dersin her açıdan olumlu etkilere sahip olduğunu düşünürken, başka branşlardaki öğretmenlerin farklı düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Fiziksel, Sosyal ve Duygusal açıdan daha sağlıklı bireylerin yetiştirilebilmesi için, beden eğitimi ve spor dersleri okul öncesi dönemden başlayarak tüm eğitim kademelerinde zorunlu hale getirilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Tutum, Spor, Beden Eğitimi

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta.
0000-0003-0977-1197

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta.
0000-0001-9301-453X

THE EXAMINATION of PARENT TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION and SPORTS LESSON in TERMS of DIFFERENT VARIABLES (AYDIN PROVINCE EXAMPLE)

ABSTRACT

The research is designed in scanning model. The aim of the study is to examine parent teachers' attitudes towards physical education and sports lessons in terms of different variables. The research data were obtained from 330 teachers working in state schools in Aydın province, Nazilli district, during the 2020-2021 academic year. As a data collection tool, the "Parent Attitude Scale for Physical Education Lesson" was used. Descriptive statistics and nonparametric tests were used to analyze the data. Mann Whitney U-test was used for comparisons between two groups, and for comparisons between more than two groups, Kruskal Wallis H test and Post-Hoc, Tamhane's T2 test were used. As a result of the research, it was concluded that there is a significant difference between the attitudes of the parents working in primary school and the teachers working in the middle school in terms of the functional dimension and importance dimension of the scale in the education level variable of the parent teachers ($p < 0.05$). In the branch variable, in the perceptual dimension, it has been concluded that there is a significant difference between the attitudes of parents Physical Education and Sports teachers and parent preschool and classroom teachers. Physical Education and Sports teachers and Foreign Language (German and English), Chemistry, Physics, Biology and Science Functional dimension and support dimension of Turkish and Literature, History, Geography and Social, Music and Visual Arts, Preschool and Classroom, Special Education, Religious Culture and Moral Knowledge, PDR, Philosophy, Mathematics, Information Technologies, Vocational Courses and Technology Design teachers It was concluded that there was a significant difference between their attitudes in terms of and importance dimension ($p < 0.05$). As a result, it was concluded that the variables of age, gender and educational status did not cause any difference on the attitudes of the parent teachers towards physical education and sports lessons, and that the attitudes of the parent teachers towards the physical education and sports lessons were similar. It has been seen that the attitudes towards physical education and sports lessons are different, and physical education teachers think that the lesson has positive effects in every aspect, while teachers in other branches have different opinions. It can be said that it would be appropriate to make physical education and sports classes compulsory at all educational levels, starting from the pre-school period, in order to raise individuals who are physically, socially and emotionally healthier.

Keywords: Teacher, Attitude, Sport, Physical Education

GİRİŞ

Eğitimin amacı; bireyi bedenen, zihnen, ruhen, ahlaken daha sistemli, sağlıklı bir şekilde geliştirmek, bilimsel, bağımsız düşünebilme, insan haklarına saygılı, sosyal, topluma ve çevreye duyarlı, yaratıcı, yapıcı ve çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmaktır (Çelikten, 2005; Karakoç ve Sezer, 2007). Dünyada her toplum varlığını sürdürmek, nitelikli bireyler yetiştirmek, yetkin vatandaşlar sahip olmak için toplum yapılarına, geleneklerine, çağa uygun eğitim sistemleri geliştirirler (Polat ve Ünişen, 2017). Bu sistemlerin en önemli uygulayıcıları ise öğretmenlerdir. Öğretmen, gelecek neslin yaratıcı, donanımlı, bilgili, üretici, araştırmacı, sosyal, ahlaklı bir bütün olarak yetişmesinde çok önemli bir yere sahiptir (Tekkurşun ve ark., 2017). Öğrenciler öğretmenlerini rol model almakta ve öğretmenler tutum ve davranışları ile öğrencinin yaşamını etkileyerek onlara yön vermektedir (Köse ve Demir, 2014).

Toplumların çağdaşlaşması ve gelişmelerinde sanatsal ve sportif faaliyetlere katılım çok önemlidir. Eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak düşünülen beden eğitimi ve sportif faaliyetleri bu bağlamda çok önemlidir (Balyan ve ark., 2012). İnsanlık tarihi kadar eski olan spor, toplumun hem bireysel hem de sosyal yaşantısını ilgilendiren yaşamdan ayrı olarak düşünülmemeyen bir eylem olarak görülmektedir (Kalfa, 2019). Halk tarafından “spor yapmak” olarak adlandırılan fiziksel aktivite, günlük yaşam içinde kas ve eklemlerin kullanılarak enerji harcaması ile gerçekleşen, kalp ve solunum hızını artıran ve farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan egzersiz, oyun ve gün içerisinde yapılan aktivitelerin tümüdür” (Şentürk,2015). Küçük yaştan itibaren spor yapan bireyler yaşamlarının ilerleyen zamanlarında spor yapmayan yaşlılarına nazaran daha yüksek düzeyde spor aktivitesine sahiptir (Kjonnixsen ve ark., 2009).

Her yönüyle iyi ve üstün insan gücüne ulaşmanın yolu sağlıklı olmaktan geçer insan iradesini güçlendiren beden eğitimi ve spor aynı zamanda insanın kendine güven duymasında, bireyin sosyalleşmesinde ve kişiliğinin oluşmasında da etkin bir role sahiptir (Aybek, 2007).

Özellikle ilk ve ortaokul döneminde bulunan çocukların çok aktif ve hareketli olduğu dönem olarak düşünüldüğün de enerjilerini olumlu yönde kullanacak, streslerini atıp sosyalleşmelerine katkıda bulunacak, okul kurallarını benimsetecek, kötü alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlayarak, bilgi, yetenek ve becerilerini arttıracak en önemli faaliyetlerin başında okul içinde ve dışında katılabilecekleri beden eğitimi ve spor faaliyetleri gelmektedir (Akgün, 2009). Yaşamın vazgeçilmez bir ögesi olarak görülen spor için insanların sahip olduğu tutumlar

ve düşünceler vardır (Tükel, 2018). Tavşancıl'a (2002) göre tutumlar sonradan kazanılır, deneyimler yoluyla kazanılır, süreli olabilir, obje ve kişi arasında ilişkiyi düzenler bireyin davranışlarına yön verir, duygusal özelliğe sahiptir, davranışın şiddetini yönlendirir ve kişinin çevresindeki durumu anlamasına yardımcı olur. Tutumlar duygu ve düşünceleri içerdiği için bireylerin davranışlarını anlamada önemli bir kılavuzdur (Başkonuş, 2020). Bireylerin kişilik özellikleri temel eğitim kurumlarında şekillenmeye başlar, spora yönelik tutumlar bu dönemde geliştirilebilir (Balyan, 2012). Sporun bireyleri olumlu yönden etkilemesi, bireyleri spor yapmaya sevk etme değişik bir güdülenme kaynağı olarak düşünülebilir (Belli ve ark., 2019).

Öğrencilerin belli bir derse yönelik tutumları öğrenci başarısında önemli bir rol oynamakla birlikte, bireyde belli bir objeye yönelik tutum oluşturmak ve var olan tutumu değiştirmek oldukça zordur (Erden, 1995). Okul ve ile beden eğitiminde okul çağındaki bireylere rehberlik etmelidirler. Bireylerin beden eğitimi dersine katılımı artırılmalı, beden eğitimi faaliyetlerine katılımı cesaretlendirmelidir. Beden eğitimi dersleri bireylere spor yapma alışkanlığı kazandırmada önemli bir yere sahiptir (Seghers ve ark., 2009).

Birçok derste olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersinde de öğrencilerin olumlu ya da olumsuz bir tutum sergileye bileceği gerçeği inkâr edilemez. Ders hakkında olumlu bir tutuma sahip olmanın derslerin verimli işlenmesini sağlar ve bu durum öğretmeninde ders istekli ders işleme düzeyini etkileyebilir (Demirhan ve Atalay, 2001). Okullarda da öğrenciler derslere, konulara, öğretmenlere veya okul yönetimine karşı tutum oluşturabilirler. Derslere karşı oluşturulmuş tutumlar öğrencinin derse sevmesini, derse devam etmesini veya derste başarılı olmasını etkileyebilir (Güllü ve ark., 2016). Spora yönelik olumlu tutuma sahip bireyler küçük yaştan itibaren kötü alışkanlıklardan uzak durma, günlük yaşamlarında fiziksel aktivite yapmak, sosyalleşme gibi kazanımlar elde ederler (Koçak, 2014).

Yapılan araştırmalarda tutumların davranışları etkilediği ve ilköğretim düzeyinde beden eğitimi derslerine yönelik tutumların geliştirildiği söylenebilir. Phillips ve Silverman (2012), geliştirilen tutumların değişmesinin, yaşın artması ile giderek daha zor hale geldiğini belirtmiştir. Bu nedenle özellikle ilköğrencilerinin spor alışkanlığı kazanması için sınıf öğretmenleri önemli bir noktada yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumunun olumlu olması, beden eğitimi ve sporun öğrencilere katkılarının bilinmesi, öğrencileri spora yapmaya yönlendirilmesi ve öğrencilere uygun sportif etkinlikler hazırlanıp

program yapılması spor alışkanlığı kazandırmada önemli olduğu söylenebilir (Tekkurşun-Demir ve ark., 2017).

Bu araştırmanın amacı; farklı branşlardaki ebeveyn öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada deneysel olmayan nicel araştırma türlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Deneysel olmayan araştırma modelinde araştırmacı herhangi bir müdahalede bulunmadan var olan durum olduğu gibi araştırma kapsamında incelenmektedir (Şata, 2020).

Araştırma Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Aydın ili, Nazilli ilçesinde devlet okullarında görev yapan ebeveyn öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemi ise gönüllü olarak araştırmaya katılan 308 ebeveyn öğretmen oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, Öncü ve Güven (2011) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan, “*Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutum Ölçeği*” kullanılmıştır. Ölçek 5’li Likert türünde olup ölçekteki ifadeler 1-5 arasında derecelendirilmiştir. Ölçek *Algısal Boyut, İşlevsel Boyut, Destek Boyutu ve Önem Boyutu olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır*. Ölçek ve alt faktörler için geçerlik puanının 0.76-0.87 arasında, güvenilirlik katsayısının 0.74-0.90, arasında olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama yöntemi olarak tanımlayıcı istatistik veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Ölçek formları, Google form üzerinden düzenlenmiş ve gönüllülük esasına göre doldurulmuştur. Toplamda 330 kişiye ulaşılmış olup eksik ya da hatalı bulunan 22 ölçek formu çıkarıldıktan sonra 308 anket formunun analizi yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde parametrik ya da non-parametrik testlerden hangisinin uygun olduğunu belirlemek amacıyla normallik testi uygulanmış ve veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler uygulanmıştır. İki grup arasındaki karşılaştırmalarında

Mann Whitney U- testi, ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis H test ile Post-Hoc (Tamhane's T2) test kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Demografik verilerin frekans ve yüzde olarak dağılımları

Demografik Değişkenler	f	%	
Yaş	22-30 Yaş	20	6,5
	31-35 Yaş	88	28,6
	36-40 Yaş	113	36,7
	41-45 Yaş	54	17,5
	46- 65 Yaş	33	10,7
Cinsiyet	Kadın	105	34,1
	Erkek	203	65,9
Eğitim Durumu	Lisans	255	82,8
	Lisans Üstü	53	17,2
Çalıştığı Eğitim Kademesi	İlkokul	65	21,1
	Ortaokul	148	48,1
	Lise	95	30,8
Branş	Beden Eğitimi ve Spor	71	23,1
	Yabancı Dil Öğretmenleri (Almanca ve İngilizce)	20	6,5
	Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri	16	5,2
	Türkçe ve Edebiyat	30	9,7
	Tarih, Coğrafya ve Sosyal	28	9,1
	Müzik ve Görsel Sanatlar	12	3,9
	Sınıf ve Okul Öncesi	61	19,8
	Özel Eğitim	9	2,9
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	14	4,5
	PDR ve Felsefe	8	2,6
	Matematik	19	6,2
	Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım	20	6,5
	6-10Yıl	107	34,7
	11-15 Yıl	88	28,6

16-20 Yıl	51	16,6
21-40 Yıl	41	13,3
Toplam	308	100

Araştırmanın örneklemini oluşturan ebeveyn öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistiklere bakıldığında, yaş değişkeninde % 36,7 (n=113) 36-40 yaş arası öğretmenler oluşturmaktadır. Cinsiyet değişkeninde %65,9' unu (n=203) erkek öğretmenler; eğitim durumu değişkeninde % 82,8' ini (n=255) lisans mezunları; çalıştığı eğitim kademesi değişkeninde % 48,1' ini (n=148) ortaokul kademesi; branş değişkeninde % 23,1' ini (n=71) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği oluşturmaktadır.

Tablo 2. Ebeveyn öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

BEDTÖ	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U	Z	p
Algısal Boyut	Kadın	105	147,59	15497,00	9932,000	-1,073	,283
	Erkek	203	158,07	32089,00			
İşlevsel Boyut	Kadın	105	147,66	15504,00	9939,000	-,976	,329
	Erkek	203	158,04	32082,00			
Destek Boyutu	Kadın	105	147,09	15444,50	9879,500	-1,070	,285
	Erkek	203	158,33	32141,50			
Önem Boyutu	Kadın	105	161,66	16974,50	9905,500	-1,045	,296
	Erkek	203	150,80	30611,50			

Ebeveyn öğretmenlerin cinsiyet değişkeni açısından, Mann Whitney U test analiz sonucunda ölçek tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 3. Ebeveyn öğretmenlerin görüşlerinin yaş değişkenine göre karşılaştırılması

BEDTÖ	Yaş	N	Sıra Ortalaması	X^2	df	p
Algısal Boyut	22-30	20	127,08	3,625	4	,459
	31-35	88	162,79			
	36-40	113	150,97			
	41-45	54	154,49			
	46-65	33	161,12			
İşlevsel Boyut	22-30	20	188,95	5,221	4	,265

	31-35	88	156,69			
	36-40	113	143,16			
	41-45	54	157,46			
	46-65	33	161,76			
	22-30	20	173,70			
	31-35	88	154,28			
Destek Boyutu	36-40	113	146,80	6,352	4	,174
	41-45	54	145,44			
	46-65	33	184,65			
	22-30	20	180,58			
	31-35	88	153,45			
Önem Boyutu	36-40	113	151,78	2,878	4	,579
	41-45	54	146,18			
	46-65	33	164,42			

Ebeveyn öğretmenlerin yaş değişkeni açısından Kruskal Wallis H test analiz sonucunda ölçek tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 4. Ebeveyn öğretmenlerin görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılması

BEDTÖ	Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U	Z	p
Algısal Boyut	Lisans	255	156,67	39951,50	6203,500	-1,029	,304
	Lisans Üstü	53	144,05	7634,50			
İşlevsel Boyut	Lisans	255	153,92	39248,50	6608,500	-,254	,799
	Lisans Üstü	53	157,31	8337,50			
Destek Boyutu	Lisans	255	151,72	38688,50	6048,500	-1,225	,221
	Lisans Üstü	53	167,88	8897,50			
Önem Boyutu	Lisans	255	151,40	38607,00	5967,000	-1,380	,168
	Lisans Üstü	53	169,42	8979,00			

Ebeveyn öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni açısından Mann Whitney U test analiz sonucunda ölçek tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 5. Ebeveyn öğretmenlerin görüşlerinin görev yaptığı eğitim kademesi değişkenine göre karşılaştırılması

BEDTÖ	Eğitim Kademesi	N	Sıra Ortalaması	X^2	df	p	Tamhane's T2
Algısal Boyut	(1)İlkokul	65	144,95	3,400	3	,183	
	(2)Ortaokul	148	163,34				
	(3)Lise	95	147,26				
İşlevsel Boyut	(1)İlkokul	65	178,18	6,011	3	,050	1>2; 1>3
	(2)Ortaokul	148	149,68				
	(3)Lise	95	145,81				
Destek Boyutu	(1)İlkokul	65	170,39	3,420	3	,181	
	(2)Ortaokul	148	146,50				
	(3)Lise	95	156,09				
Önem Boyutu	(1)İlkokul	65	173,94	6,966	3	,031	1>2
	(2)Ortaokul	148	141,86				
	(3)Lise	95	160,89				

Ebeveyn öğretmenlerin çalıştığı eğitim kademesi değişkeni açısından Kruskal Wallis H test analiz sonucunda *İşlevsel boyut* ve *Önem boyutu* arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan Post-Hoc (Tamhane's T2) test sonuçlarına göre ilkokulda görev yapan ebeveyn öğretmenler ile ortaokulda görev yapan ebeveyn öğretmenler arasında olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 6. Ebeveyn öğretmenlerin görüşlerinin branş değişkenine göre karşılaştırılması

BEDTÖ	Branş	N	Sıra Ortalaması	X^2	df	p	Tamhane's T2
Algısal Boyut	(1)Beden Eğitimi ve Spor	71	204,84	42,097	11	,000	1>7
	(2)Yabancı Dil Öğretmenleri (Almanca ve İngilizce)	20	155,18				
	(3)Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri	16	116,69				
	(4)Türkçe ve Edebiyat	30	135,50				
	(5)Tarih, Coğrafya ve Sosyal	28	150,25				
	(6)Müzik ve Görsel Sanatlar	12	115,46				
	(7)Sınıf ve Okul Öncesi	61	144,61				
	(8)Özel Eğitim	9	134,06				

	(9)Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	14	124,14			
	(10)PDR ve Felsefe	8	104,63			
	(11)Matematik	19	141,68			
	(12)Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım	20	155,98			
	(1)Beden Eğitimi ve Spor	71	269,40			
	(2)Yabancı Dil Öğretmenleri (Almanca ve İngilizce)	20	109,00			1>2
	(3)Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri	16	143,88			1>3
	(4)Türkçe ve Edebiyat	30	133,00			1>4
	(5)Tarih, Coğrafya ve Sosyal	28	126,71			1>5
	(6)Müzik ve Görsel Sanatlar	12	91,96			1>6
İşlevsel Boyut	(7)Sınıf ve Okul Öncesi	61	122,52	161,337	11 ,000	1>7
	(8)Özel Eğitim	9	110,67			1>8
	(9)Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	14	140,04			1>9
	(10) PDR ve Felsefe	8	132,44			1>10
	(11) Matematik	19	97,63			1>11
	(12)Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım	20	99,50			1>12
	(1)Beden Eğitimi ve Spor	71	273,00			
	(2)Yabancı Dil Öğretmenleri (Almanca ve İngilizce)	20	102,18			1>2
	(3)Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri	16	126,69			1>3
	(4)Türkçe ve Edebiyat	30	127,50			1>4
	(5)Tarih, Coğrafya ve Sosyal	28	132,14			1>5
Destek Boyutu	(6)Müzik ve Görsel Sanatlar	12	113,33	172,970	11 ,000	1>6
	(7)Sınıf ve Okul Öncesi	61	116,71			1>7
	(8)Özel Eğitim	9	133,72			1>8
	(9)Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	14	145,93			1>9
	(10)PDR ve Felsefe	8	138,69			1>10
						1>11
						1>12

	(¹¹)Matematik	19	102,26		
	(¹²)Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım	20	91,45		
	(¹)Beden Eğitimi ve Spor	71	273,00		
	(²)Yabancı Dil Öğretmenleri (Almanca ve İngilizce)	20	101,90		1>2
	(³)Kimya, Fizik, Biyoloji ve Fen Bilimleri	16	133,69		1>3 1>4
	(⁴)Türkçe ve Edebiyat	30	116,03		1>5
	(⁵)Tarih, Coğrafya ve Sosyal	28	120,41		1>6
	(⁶)Müzik ve Görsel Sanatlar	12	102,46		1>7
Önem Boyutu	(⁷)Sınıf ve Okul Öncesi	61	121,53	170,311	11 ,000 1>8
	(⁸)Özel Eğitim	9	126,17		1>9
	(⁹)Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	14	128,64		1>10 1>11
	(¹⁰)PDR ve Felsefe	8	140,13		1>12
	(¹¹)Matematik	19	115,84		
	(¹²)Bilişim Teknolojileri, Meslek Dersleri ve Teknoloji Tasarım	20	113,60		

Ebeveyn öğretmenlerin branş değişkeni açısından Kruskal Wallis H testi analiz sonucunda ölçek tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan Post-Hoc, (Tamhane's T2) test sonuçlarına göre *Algısal boyutta* farkın Sınıf ve Okul Öncesi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri arasında olduğu, *İşlevsel Boyutta*, *Destek Boyutunda* ve *Önem Boyutunda* farkın Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasında olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yaş değişkeni açısından bakıldığında, ebeveyn öğretmenlerin, destek boyutu, önem boyutu, algısal boyut ve işlevsel boyut, tutumları üzerinde yaşın bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Yaşın beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda fark görülmemesinin nedeni olarak, ebeveyn öğretmenlerin yaşı ne olursa olsun çocukları için benzer kaygıları duyduklarından; çocuklarının başarılı olabilmesi için daha fazla ders çalışmaları gerektiği, sakatlanma ya da terleyip hasta olacakları düşüncesinin etkisinin olduğu söylenebilir. Yapılan

çalışmanın sonuçlarıyla benzer sonuçlar içeren çalışmalara bakıldığında, Türkmen ve arkadaşları (2016), Akdoğan (2017) ve Lago-Ballesteros (2019) tarafından yapılan çalışmalarda yaş değişkeninin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum üzerinde etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu çalışmaların sonuçlarının, yapılan çalışmanın sonucunu desteklediği görülmektedir.

Cinsiyet değişkeni açısından, ebeveyn öğretmenlerin, Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemesinin nedeni olarak, günümüzde kadınlarda erkeklerin yapabildiği sporları yapabilmektedir. Geçmişte genellikle erkeklerin daha fazla ilgi gösterdikleri spor branşlarında günümüzde kadınlarında hem uygulayıcı hem de izleyici olarak aktif bir şekilde yer almaktadırlar. Beden eğitimi ve sporun sağlıklı yaşam, dış görünüm, sosyal ilişki, sportif başarı gibi gereksinimlerden dolayı kadın-erkek, genç-yaşlı demeden toplumda her bireyi etkileme gücüne sahip olduğu söylenebilir (Tekkurşun-Demir ve ark., 2017). Beden eğitimi öneminin analizinde cinsiyetle ilgili farklılıkların olmaması, eşit erişim ve düzenli katılımın teşvik edilmesine vurgu yapıyor olmasıdır (Kirk,2012). Yanık ve Çamlıyer (2015); Tekkurşun Demir ve diğerleri (2017) ve Akdoğan (2017) tarafından yapılan çalışmalarda, öğretmenlerin cinsiyet yönünden, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit etmiştir. Marttinen ve arkadaşları (2018); Orlic ve arkadaşları (2018) öğrencilerle yapmış oldukları çalışmalarda cinsiyet yönünden beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında fark olmadığı görülmüştür. Bu çalışmaların sonuçlarının, yapılan çalışmanın sonucu ile benzerlik gösterdiği ve çalışmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Eğitim durumu açısından, ebeveyn öğretmenlerin, destek boyutu, önem boyutu, algısal boyut ve işlevsel boyut, tutumları üzerinde lisans ya da lisansüstü mezunu olmalarının etkisinin olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen sonuca bakıldığında mezuniyetin tutum üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir. Yalnız ve Özbek (2018); Yılmaz (2018) yapmış oldukları çalışmalarda ebeveynlerin eğitim durumunun yönünden beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit etmiştir. Bu çalışmaların sonuçlarının, yapılan çalışmanın sonucunu desteklediği görülmektedir.

Görev yapılan eğitim kademesi açısından, ebeveyn öğretmenlerin *işlevsel boyut ve önem boyutunda* ilkokulda görev yapan ebeveyn öğretmenler ile diğer kademelerde görev yapan ebeveyn öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). İlkokulda

görev yapan öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersini işlevsel ve önemli olarak değerlendirirken diğer kademelerde görev yapan ebeveyn öğretmenlerin aynı düşünceye sahip olmadıkları söylenebilir. *Önem boyutunda* da ilkokulda görev yapan ebeveyn öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile lisede görev yapan öğretmenlerin tutumları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın nedeni olarak ilkokul ders müfredatında çocukların akademik başarılarından daha çok sosyalleşme, kendilerini özgürce ifade etme, toplumsal kuralları öğrenme gibi faktörlerin ön planda olması ve bunları yaparken de çocukların mutlu olması düşünüldüğünden, beden eğitimi ve spor dersinin içeriğinde eğitsel oyunların olması, beklentilere cevap verebilir nitelikte olması ve ders süresince sınıf öğretmenleri tarafından gözleniyor olması nedenin açıklayıcısı olarak söylenebilir. Ortaokul ve liselerde farklı branş öğretmenlerin derslere girmesi, beden eğitimi spor öğretmeni dışında beden eğitimi ve spor derslerinin öğrenci üzerindeki etkisinin birebir gözlenmemesi ve öğrencilerle ilgili beklentilerin değişmesi nedenin açıklayıcısı olarak söylenebilir. Güvendi ve Serin (2019); Dalaman (2015); Barney ve Deutsch (2019) sınıf öğretmenleriyle yapmış olduğu çalışmada ilkokulda görev yapan öğretmenlerin beden eğitimi ve oyun dersine yönelik olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu çalışmaların sonuçlarının, yapılan çalışmanın sonucu ile benzerlik gösterdiği ve çalışmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Branş değişkeni açısından, ebeveyn öğretmenlerin, destek boyutu, önem boyutu, algısal boyut ve işlevsel boyut tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). *Algısal boyutta* farkın sınıf ve okul öncesi öğretmenleri ile beden eğitimi ve spor öğretmenleri arasında olduğu, *işlevsel boyutta*, *destek boyutunda* ve *önem boyutunda* farkın beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Farkın nedeni olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, sürekli beden eğitimi ve sporla iç içe olmaları, beden eğitimi ve sporun bir yaşam biçimi haline gelmesi gibi nedenlerden dolayı, ebeveyn beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tutumlarının diğer ebeveyn öğretmenlerden farklı olmasında etkili olduğu söylenebilir. Günümüzde lise ve üniversite sınavlarının veliler ve öğrenciler için çok büyük önem arz ettiği için ebeveynler devamlı akademik başarıyı ön planda tuttıkları için, çocuklarını sürekli ders çalışmaya yönlendirmektedirler. Beden eğitimi dersinin çocukların, sakatlanabilecekleri, yorulacakları, hasta olacakları ve zamanlarını boşa geçireceklerini düşüncesi, ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında etkisinin olduğu söylenebilir. Yıldız ve arkadaşları (2021) tarafından sınıf öğretmenleri ile yapılmış olan çalışmada spor yapan ve spor ile ilgilenen

öğretmenlerin tutum puanlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pereira (2020) tarafından yapılmış olan çalışmada sporla iç içe olan bireylerin tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lago-Ballesteros ve arkadaşları (2019) tarafından yapılmış olan çalışmada aktif ebeveynlerin beden eğitimi dersine daha duyarlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak, yaş, cinsiyet ve eğitim durumunun, ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları üzerinde farklılığa neden olmadığı ve ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının benzer olduğu aralarında önemli bir farklılığın olmadığı söylenebilir. Görev yapılan eğitim kademesi ve branş açısından ebeveyn öğretmenlerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı olduğu, beden eğitimi öğretmenleri dersin her açıdan olumlu etkilere sahip olduğunu düşünürken, başka branşlardaki öğretmenlerin farklı düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

ÖNERİLER

Hem öğretmen ebeveynlere hem de öğretmen olmayan ebeveynlere, beden eğitimi ve sporun, öğrenci üzerindeki olumlu etkilerini ve önemi anlatmak, çocukları beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katıldığında çocuklarının akademik başarılarının olumsuz etkileneceği fikrini değiştirebilmek için seminer ya da toplantıların yapılması uygun ve etkili olabilir. Beden eğitimi ve spor dersinin, liselerde seçmeli olması, dersi seçmeyen öğrencilerin daha hareketsiz bir yaşam sürecekları için fiziksel ve psikolojik bazı problemlerin azalmasını engelleyeceği için, beden eğitimi dersinin zorunlu ders olarak verilmesinin uygun olacağı tüm ebeveynlere anlatılabilir. Fiziksel, Sosyal ve Duygusal açıdan daha sağlıklı bireylerin yetiştirilebilmesi için, beden eğitimi ve spor dersleri okul öncesi dönemden başlayarak tüm eğitim kademelerinde zorunlu hale getirilmesinin uygun olacağı söylenebilir. Yapılacak benzer çalışmalarda daha geniş örneklem gurubu üzerinde ve tüm illeri kapsayacak şekilde yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. **Akdoğan, B.** (2017). Lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü). Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Hareket ve Antrenman Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
2. **Akgün, İ.B. ve İnan, M.** (2009). İlköğretim okulları seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, 20-22 Mayıs, Elâzığ. TÜBİTAK, 406-411.
3. **Aybek, A.** (2007). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
4. **Balyan, M., Balyan, K. Y., ve Kiremitçi, O.** (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(2), 196-201.
5. **Barney, D., ve Deutsch, J.** (2009). Elementary classroom teachers attitudes and perspectives of elementary physical education. *Physical Educator*, 66(3), 114-123.
6. **Başkonuş, T.** (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kırşehir ili örneği). Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 365-376.
7. **Baxter-Jones A.D., Maffulli, N.** (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *Journal Sports Medicine Physical Fitness*, 43(2): 250- 255.
8. **Çelikten, M.** (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19), 207-237.
9. **Dalaman, O.** (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının? Beden eğitimi ve oyun öğretimi dersine yönelik tutumlarının değişik faktörlerle incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(36), 59-71.
10. **Demirhan, G., ve Altay, F.** (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. Spor Bilimleri Dergisi, 12(2), 9-20.
11. **Erden, M.** (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11: 99-104.
12. **Güllü, M., Cengiz, Ş. Ş., Öztaşonar, Y., ve Kaplan, B.** (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(2), 49-61.
13. **Güvendi, B., ve Serin, H.** (2019). Sınıf öğretmenliği adaylarının oyun ve fiziksel etkinlikler dersine yönelik tutumları ile fiziksel aktiviteye katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1957-1968.
14. **Güven, Ö.** (2006). Beden eğitimi ve spora katılımda aile faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90.
15. **Kalfa, M.** (2019). Dış hekimliği fakültesindeki öğrencilerinin spora yönelik tutumları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 165-181.
16. **Karakoç, İ., ve Sezer, A.** (2007). İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde çoklu zekâ uygulamalarının akademik başarıya etkisi. ISSN 1301-370X, 9.
17. **Kirk D.** (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla kızların ve kadınların güçlendirilmesi-Savunuculuk özeti. Bangkok: UNESCO; 2012.
18. **Kjønniksen, L., Anderssen, N., and Wold, B.** (2009). Organized youth sport as a predictor of physical activity in adulthood. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 19(5), 646-654.
19. **Koçak, F.** (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59-69.
20. **Köse, M., ve Demir, E.** (2014). Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4(1), 08-18.
21. **Lago-Ballesteros, J., Martins, J., González-Valeiro, M. Á., ve Fernández-Villarino, M.A.** (2019). Okul müfredatında beden eğitiminin ebeveyn değerlendirmesi: Öğrenci olarak geçmiş deneyimlerin etkisi

- hakkında kısa bir rapor. PLoS bir, 14 (7), e0219544.
22. **Orlić, A., Mijatović, J., ve Lazarević, D.** (2018). Sociodemographic and psychological characteristics of students as predictors of their attitude toward physical education. *Fizička kultura*, 72(2), 161-169.
23. **Öncü, E., ve Özbay, G.** (2011). Beden eğitimi dersine yönelik ana-baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 184-195.
24. **Pereira, P., Santos, F., ve Marinho, D. A.** (2020). Examining portuguese high school students' attitudes toward physical education. *Frontiers in psychology*, 11, 604556.
25. **Phillips, S. R., and Silverman, S.** (2012). Development of an instrument to assess fourth and fifth grade students' attitudes toward physical education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 16(4), 316-327.
26. **Polat, H., ve Ünişen, A.** (2017). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerine göre program derslerine giren öğretim üyelerinin pedagojik yeterlikleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 891-925.
27. **Seghers, J., De Martelaer, K. and Cardon, G.** (2009). Yirmi birinci yüzyılda okullarda beden eğitimi için bir zorluk olarak gençlerin sağlığı: Flanders (Belçika) örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi*, 14 (4), 407-420.
28. **Sunay, H., ve Seda Saracaloğlu, A.** (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
29. **Şata, M.** (2020). Nicel araştırma yöntemleri. E. Oğuz (Ed.), *Eğitimde* araştırma yöntemleri (77-97). Ankara: Eğiten Kitap.
30. **Şentürk, H. E.** (2015). Sportif Tutum Ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 8-18.
31. **Tavşancıl, E.** (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Yayıncılık, Ankara.
32. **Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H., ve İlhan, E.L.** (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 3(4),120-128.
33. **Tukel, Y.** (2018). Rekreatif amaçlı spor yapanların spora yönelik tutumlarının cinsiyete ve medeni duruma göre değerlendirilmesi. *SPORTIVE (Spor, Eğitim ve Rekreasyon Dergisi)*, 1(1), 12-18.
34. **Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., ve Gökdağ, M.** (2016). İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. (Bartın Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.
35. **Yılmaz, A. S., ve Özbek, O.** (2018). İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 75-82.
36. **Yıldız, O., Aktaş, Ö., Yıldız, M., ve Yıldırım, H. M.** (2021). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersine yönelik tutumları ve karşılaştıkları problemlerin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 233-251.
37. **Yılmaz, A.** (2018). Ebeveynlerin beden eğitimi dersi ve ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 48-64.